

Preek over Johannes 20:11-18 – Eerste Paasdag

Liturgie:

- Welkom en mededelingen
- Fanfare – feestelijke muzikale intro

- Votum en groet
- Zingen: Gez. 95:1,2,3,4
- De Tien Woorden
- Zingen: Ps. 21:1,2,3
- Gebed
- Schriftlezing: Johannes 20:1-18
- Zingen: Gez. 98:1,2,3
- Kindermoment
- Tekst: Johannes 20:11-18
- Preek
- Zingen: Lb. 213:1,2,3,4,5,6
- Gebed
- Collecte
- Zingen: Ps. 150:1,2
- Zegen

Gehouden te: Baflo, 31-03-13 (9.30 u.)

Preek

Thema: Voor het lege graf ziet Maria M. de levende Heer.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Ochtendspits op paasmorgen.

Het lijkt wel ochtendspits in Jeruzalem op de paasmorgen. Het is de eerste dag van de nieuwe week, de eerste werkdag na de sabbat.

Er is al vroeg veel verkeer, vooral op de route van en naar de hof van Josef uit Arimatea. Er is heel veel beweging, druk geloop heen en weer. Gaande en komende vrouwen, leerlingen, vluchtende soldaten die hun superieuren en opdrachtgevers vertellen wat er gebeurd is. Er is zelfs engelenverkeer: hemel – aarde vice versa. Het loopt af en aan in Josefs hof.

Voor even is het een verkeersknooppunt, ja zelfs het centrum van de wereld. De hof is voor een paar uur een soort station, waar mensen komen en gaan. Met alle emoties die daarbij horen. Ontmoetingen, schrik, paniek, verdriet, tranen, wanhoop, beginnend geloof, aanzetten tot blijdschap. Het is er allemaal. Echt 'Hello, goodbye!' Kortom, ochtendspits bij het lege graf. En het lijkt allemaal zelfs wat chaotisch. We krijgen geen precies verslag met alle bewegingen en gebeurtenissen op volgorde. Kijk maar hoe verschillend de evangelisten de gebeurtenissen noteren.

Maar het is allemaal wel heel levensecht. Zoveel verschillende mensen zijn er bij betrokken. En de een zag dit, de ander hoorde dat. Ontmoeting zus, ontmoeting zo. Zie dat maar eens in een logisch verhaal te krijgen. Dat lukt je niet en dat hoeft ook niet.

Want één ding wordt duidelijk: het graf is leeg.

Waar is de Heer? Waar is Jezus? Vrouwen zoeken Hem, maar vinden Hem niet in zijn graf. Hij is er niet meer? Waar is Hij?

Hij komt nog wel weer even in de hof. Nog één keer voor een ontmoeting met Maria van Magdala (Maria M.). En met de andere vrouwen?

De opgestane Heer bestemt dit tijdelijke verkeersknooppunt, dit station van het nieuwe leven, tot vertrekplaats voor de reis naar zijn Vader. De reis omhoog.

Dat maakt Hij duidelijk in zijn ontmoeting met Maria M. Zij moet van daar vertrekken naar de leerlingen met een boodschap van de Heer zelf.

De boodschap van tekst en preek luidt samengevat zo:

Voor het lege graf ziet Maria M. de levende Heer.

2. Maria's alarm.

Een van de verkeersdeelnemers op de vroege paasmorgen is Maria van Magdala. Ze is vroeg opgestaan die zondagmorgen. Ze houdt het niet meer uit in bed op haar logeeradres in Jeruzalem. Zou ze wel geslapen hebben?

Maria wil naar het graf van haar Meester Jezus. Ze moet daar nog iets doen, vindt ze. Het lichaam van Jezus verder verzorgen. Of nog wat anders. Maar ze wil naar de tuin van Josef. Ze gaat ook. Wellicht samen met nog een paar andere vrouwen.

Het is nog erg vroeg. De zon is nog niet eens op. Ze gaat de stad uit naar het graf van haar Heer. Wat is ze verdrietig. Wat hield ze veel van haar Meester. Hij had zo veel voor haar gedaan. Hij had haar bevrijd van zeven boze geesten en haar daarmee een nieuw leven gegeven.

Een vrouw met een verleden was door zijn kracht een nieuw mens geworden. Ze had daarom haar hele leven aan de Heer gewijd. Ze had Jezus gediend en verzorgd met alles wat ze ter beschikking had. Samen met andere welgestelde vrouwen uit Galilea. Ze was met Jezus mee rondgereisd in Galilea. Had de tocht naar Jeruzalem meegemaakt.

Ze had aan de voet van het kruis gestaan op Golgota en alles gezien wat daar gebeurd was. Het verschrikkelijke lijden van de Heer. De bemoedigende woorden en de overwinningskreet van de Koning had ze gehoord. Ze was getuige geweest van het sterven van haar Meester en had gezien waar Josef van Arimatea en Nicodémus Jezus hadden begraven.

Daar wil ze weer zijn, bij haar Heer, al is het dan ook bij zijn graf. Ze kan zich niet voorstellen, wat dat betekent: haar Meester dood en begraven. Hij is er niet meer. Ze is kapot van verdriet.

Maria van Magdala is vroeg opgestaan die zondagmorgen. Maar ze is niet de eerste. Er is iemand, die nog vroeger is opgestaan die zondagmorgen, 17 nisan, de derde dag. Jezus, haar Heer. Maar Maria weet dat nog niet. Ze heeft dat absoluut niet in haar hoofd, wanneer ze de hof van Josef betreedt.

Wanneer ze bij het graf komt krijgt ze de schrik van haar leven. De afsluitsteen is weggehaald! Het graf is open!

Volslagen onverwachts! Paniek! Er is geen rust om alles te bekijken. Het is nog donker. Wat doet ze?

Maria van Magdala zet het op een lopen. Terug naar de stad. Naar Petrus en naar Johannes, eerst naar de een, dan naar de ander. Met dezelfde boodschap: Jezus is weg! Alarm! Er moeten maatregelen getroffen worden. Desnoods een zoekactie op touw gezet. Hollen dus, zo snel je kunt.

"Ze liep snel terug naar Simon Petrus en de andere leerling, van wie Jezus veel hield, en zei: 'Ze hebben de Heer uit het graf weggehaald en we weten niet waar ze hem nu neergelegd hebben.'" (vs. 2)

Gealarmeerd door Maria gaan Petrus en de andere leerling (= Johannes) op weg naar het graf. De een wat sneller dan de ander. En ze constateren, dat het graf inderdaad leeg is.

Johannes, die alleen bukkend in het graf kijkt, ziet eerst niet zoveel onraad. Petrus gaat echt naar binnen en constateert: Jezus is er inderdaad niet meer.

Maar wat gek, de windsels liggen er nog wel. In de vorm van het lichaam. Doeken stijf van de 30 kilo specerijen en zalf, die Josef en Nicodémus gebruikt hadden om het lichaam van Jezus te verzorgen.

De zweetdoek die om Jezus' hoofd gewikkeld was ligt er ook, opgevouwen en apart gelegd. Een lege huls, als de lege cocon van een vlinder die uitgefladderd is.

Het zet de beide leerlingen aan het denken. "Grafroof kan dit niet zijn. Maar wat dan wel?"

Bij Johannes begint geloof te dagen. Hoe Petrus reageert, vertelt Johannes niet. In elk geval gaan ze beide weer naar huis, terug naar Jeruzalem, naar hun logeeradres.

3. 'Mirjam' en 'Rabboeni'.

Maria komt met de beide leerlingen mee of achter hen aan weer naar de hof van Jozef. Opnieuw zoekt zij het graf van Jezus op. Zij gaat weer op zoek naar de Heer, tenminste naar het lichaam van de Meester.

Ze is ontdaan en overstuur. Ze huilt om haar Heer. En met haar hart en haar ogen vol tranen buigt ze zich voorover om in het graf te kijken. Ze wil toch nog eens goed kijken, of het lichaam van Jezus er echt niet meer is.

Dan ziet ze twee engelen zitten op de bank waar Jezus gelegen heeft, één aan het hoofdeinde en één aan het voeteneinde. Maar ze is zo verdrietig, dat ook de verschijning van die engelen haar niet aan het denken zet. Terwijl er altijd iets heel bijzonders aan de hand is wanneer boodschappers van God naar de aarde komen.

"*Waarom huil je?*" vragen de engelen. "*Ze hebben mijn Heer weggehaald en ik weet niet waar ze hem naartoe gebracht hebben,*" antwoordt Maria. En ze hoort niet eens meer wat de engel misschien verder zegt. Dan draait ze zich om, doet een stap achteruit en ziet iemand staan. Een eerste omkeermoment van Maria.

Het is Jezus, maar Maria weet dat niet. Zij herkent Hem niet en denkt dat het de tuinman is. Dat komt van haar verdriet. Haar ogen zitten vol tranen. Maar dat komt ook, omdat Jezus nu anders is. Na zijn opstanding is Jezus nog wel dezelfde als toen. Maar anders.

Later op die paasdag herkennen ook de Emmaüsgangers Jezus niet, wanneer Hij met hen oploopt naar hun dorp. Hun ogen zijn bevangen. Alleen wanneer de Heer zelf de ogen opent, herkennen ze Hem als de opgestane Meester.

Het komt geen moment in de gedachten van Maria op, dat het wel eens de Heer zelf kan zijn die haar aanspreekt. Terwijl zij, net als de andere leerlingen kan weten wat Jezus gezegd heeft over zijn opstanding op de derde dag na zijn sterven.

Jezus zet het gesprek, dat de engelen begonnen zijn, voort. Hij stelt dezelfde vraag en breidt die nog wat uit: "*Waarom huil je? Wie zoek je?*" Hij heeft kennelijk gehoord wat Maria tegen de engel zei.

"Ik zoek mijn Heer. Hebt u Hem soms weggehaald? Vertel mij dan alstublieft, waar u Hem hebt neergelegd. Dan zal ik Hem wegnemen en verder voor Hem zorgen."

Weer draait Maria zich om, weg van de persoon die ze ziet. Om verder te zoeken in de hof.

Maar, hoe wil je dat doen Maria? Hoe wil jij dat lichaam nu alleen wegdragen naar een andere plaats? Maria, weet je eigenlijk wel wat je zegt?

"Mirjam!" klinkt het dan uit de mond van die 'tuinman'. Uit de mond van Jezus.

"Mirjam!"

Jezus roept haar bij haar Aramese naam voor het lege graf. Hij kent haar en daarom moet zij Hem kennen. Hij roept Mirjam uit Migdal.

Jezus heeft het voor zijn sterven gezegd: "Ik ben de goede herder. De herder kent zijn schapen."

"De schapen luisteren naar zijn stem, hij roept zijn eigen schapen bij hun naam en leidt ze naar buiten. Wanneer hij al zijn schapen naar buiten gebracht heeft, loopt hij voor ze uit en de schapen volgen hem omdat ze zijn stem kennen." (Joh. 10:3,4)

Jezus kent en roept Maria bij haar naam. Hij roept haar tot inkeer en tot geloof. En dan herkent zij Jezus aan zijn stem, aan de liefde die uit het noemen van haar naam klinkt.

Ze draait zich met een ruk om – een tweede omkeermoment – en zegt: *"Rabboeni, mijn Meester. U bent het zelf. U bent er weer. Ik heb U weer terug."*

Die klank ligt wellicht ook in die woorden. Wat is ze blij en dankbaar. Wat heeft ze de Heer Jezus lief. Dat was al gebleken in haar zoektocht naar zijn lichaam.

Maria van Magdala heeft haar leven aan Jezus te danken. Sinds haar bevrijding uit de duivelse machten had Maria Hem als haar Meester gediend, met al haar geld en de middelen, die God haar gegeven had. Haar verdriet was begrijpelijk en oprecht. Maar toch verkeerd.

Nu roept de opgestane Heer haar tot inkeer. *"Maria!"* Maar ze moet Hem nu niet zoeken vast te houden op de aarde.

Want de relatie van Jezus met haar en met zijn leerlingen wordt nu anders. De communicatie wordt ook anders. Want Jezus heeft nu een ander reisdoel. Daarom zegt Hij tegen Maria: *"Houd me niet vast, Ik ben nog niet opgestegen naar de Vader."* (vs. 17^a)

We kunnen ons voorstellen, dat Maria op de knieën gevallen is en de voeten van de Heer heeft vastgepakt. Dat mocht best. De Heer Jezus verbiedt de zijnen niet om Hem aan te raken na zijn opstanding. Een week later spoort Hij Tomas zelfs aan om dat te doen, om zijn wonden te betasten.

Maar Maria moet Jezus niet vast houden om Hem op aarde nooit meer los te laten. Zij mag Hem niet tegenhouden hier voor het lege graf.

Waarom niet? *"Omdat Ik nog niet ben opgestegen naar de Vader. Ik ben nog niet tot mijn doel gekomen. Ik moet vertrekken naar de Vader."* Maar, zegt Jezus erbij: *"Ik ben ook nog niet direct weg. Ik neem nog enige tijd voor gesprekken met jullie. Mijn taak op aarde ten opzichte van jullie is nog niet klaar. Maar de komende dagen staan wel in het teken van mijn opvaren naar de Vader."*

"Maria, houd Mij niet vast om Mij op aarde te willen houden." Jezus bedoelt zeker niet dat zij Hem nu maar voorgoed moet loslaten. Ze moet Hem wel vasthouden in het geloof, wanneer Hij opgevaren is. Dat is en opdracht voor alle gelovigen.

"Houd mij niet vast, Maria, want als Ik nu op aarde blijf, kan Ik niet met u zijn door mijn Geest. Dan kan mijn werk niet voortgaan. Dan kan ook de beloofde andere Trooster niet komen om tot in eeuwigheid bij u te zijn."

De vreugde van het weerzien met Jezus mag Maria de ogen niet doen sluiten voor het voortgaande werk van Jezus. Dat wil Hij haar en via haar ook aan de leerlingen duidelijk maken.

"Loop Mij niet voor de voeten," zegt de Meester. *"Maar ga straks achter Mij aan en kom in beweging. Ik ben op reis. Het lege graf is het station van mijn vertrek."*

4. Boodschap voor de broeders en zusters.

De Heer Jezus was voortdurend op reis en onderweg. Ook in de drie jaren van zijn arbeid onder Israël voor zijn sterven. Rondreizen in Galilea, van Galilea naar Judea

en weer terug. En uiteindelijk de laatste reis richting Jeruzalem, richting kruis en graf. De Heer Jezus heeft daar nooit over geklaagd. Het was zijn missie onder Israël. En wie Hem wil volgen, moet daarin ook met de Meester mee.

Jezus zegt dat wanneer een schriftgeleerde de bereidheid uitspreekt om Jezus te volgen.

"De vossen hebben holen en de vogels hebben nesten, maar de Mensenzoon kan zijn hoofd nergens te ruste leggen." (Mat. 8:20)

De enige plaats waar de Mensenzoon zijn hoofd kon buigen was het kruis, toen Hij stierf. *"Hij boog zijn hoofd en gaf de geest."* (Joh. 19:30)

Het waren geen onrust en gejaagdheid, die Jezus dreven. Maar Hij was gezonden en Hij ontfermde zich over zijn volk om het te redden. Hij kwam het Koninkrijk van God vestigen op de aarde. Aan die missie is door zijn dood geen einde gekomen.

Integendeel, door zijn opstanding komt het in een nieuwe fase. Het lege graf wordt het station van het nieuwe leven voor Jezus en voor zijn leerlingen; voor ieder die in Hem gelooft.

De opstanding van Jezus is een heel dynamisch gebeuren. Het zet alles en allen in beweging. Jezus zelf is ook voortdurend in beweging. Dat is te zien in de veertig dagen dat Hij nog aan zijn leerlingen verschijnt en met hen spreekt over alles wat het Koninkrijk van God betreft.

Dan trekken ze niet meer constant samen op. Nee, Hij verschijnt en Hij verdwijnt weer. Hij laat daarin zien dat Hij bezig is te vertrekken naar de Vader.

Dat maakt Hij in de vroege ochtend van de opstandingsdag al duidelijk. "Maria, houd mij niet vast, want Ik ben nog niet opgestegen naar de Vader." Nog niet, maar dat zal binnenkort wel gebeuren. Dat moeten ook Jezus' leerlingen weten. Daarom stuurt de Heer Maria op pad, weer naar de leerlingen toe.

Die leerlingen zijn helemaal stil gevallen sinds de arrestatie van de Meester. Ze zijn uiteengestoven en her en der over de stad verspreid. Verslagen zijn ze door de dood van de Meester. Stil gevallen, ook uit angst voor de Joden.

Maar dat zal van korte duur zijn dankzij de opgestane Heer zelf. Hij maakt Maria van Magdala tot zijn boodschapper van het goede nieuws en het aanstaande vertrek. Als vrouw wordt ze apostel voor de apostelen.

"Ga naar mijn broeders en zusters, zeg tegen hen dat ik opstijg naar mijn Vader, die ook jullie Vader is, naar mijn God, die ook jullie God is." (vs. 17^b)

Opvallend is, dat Jezus zijn leerlingen hier zijn broeders (en zusters) noemt. Het is de enige keer in het evangelie volgens Johannes. "Mijn broeders", daaruit spreekt de liefde van de Heer. Hij neemt ze op in de familie van zijn Vader. Hij heeft hen daartoe uitgekozen. Hij laat hen niet vallen, ook al hebben ze Hem in de steek gelaten en zijn ze weggevlucht, toen hij werd gevangen genomen en veroordeeld.

"Mijn broeders en zusters moeten weten, wat Ik doe en waar Ik heen ga." Ook op dit punt gaan de Schriften in vervulling.

Ik denk aan het woord uit Ps. 22:23:

*"Ik zal uw naam bekendmaken,
u loven in de kring van mijn volk."*

"Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?" De eerste woorden van deze psalm riep Jezus uit in de verlatenheid van Golgota. Maar God heeft geantwoord. Hij heeft zijn knecht niet aan het verderf overgelaten. Hij heeft Hem opgewekt uit de doden.

Daarom moet ook het tweede deel van Psalm 22 in vervulling gaan. "Mijn broeders moeten weten, dat God heeft geantwoord, dat Ik leef. En dat Ik van de aarde ga vertrekken naar de Vader, om daar mijn werk voort te zetten."

"Ik ben uit de hemel neergedaald, om na mijn verhoging aan het kruis verhoogd te worden in de hemel." Jezus heeft het al gezegd tegen Nicodémus in zijn nachtelijk gesprek met hem:

"Er is toch nooit iemand opgestegen naar de hemel behalve degene die uit de hemel is neergedaald: de Mensenzoon?" (Joh. 3:12)

Dat reisplan in kort bestek gaat nu zijn tweede fase in, de fase van de opvaart naar de Vader. En daarin betreft Jezus zijn leerlingen.

Zijn omgang met hen wordt na zijn opstanding anders. Maar niet minder liefdevol en hecht en betrokken. Want Hij heeft door zijn sterven de grond gelegd onder de broederband, die Hij met hen is aangegaan. En met allen die in Hem geloven. In zijn naam is zijn Vader hun Vader en is zijn God hun God.

Jezus en zijn broeders en zusters hebben één God en één Vader. O ja, Jezus is de enige natuurlijke Zoon van God, en wij zijn om zijntentwil tot Gods kinderen aangenomen.

Maar dat is niet minder echt en niet minder hecht. Want in Christus mogen wij kinderen van God zijn en als zodanig broers en zussen van Jezus, de opgestane Heer. Opgenomen in de gemeenschap die Jezus met de Vader verbindt.

Daarom is het naderende vertrek van Jezus voor zijn broeders niet teleurstellend of vervelend. Want het gaat de Heer Jezus om het Koninkrijk van God en in die weg om ons heil. Hij vertrekt naar de Vader. Daar worden wij beter van. Zijn opvaart naar de Vader en de troon in de hemel komt ons ten goede.

Dat wil de Heer Jezus graag aan zijn leerlingen duidelijk maken. Zij moeten zich gaan voorbereiden op de ontmoeting met Hem. Op de avond van die paasdag gaat dat gebeuren en in de weken daarna. O.a. in Galilea, bij Jezus' eigen berg. Daar zullen ze naar toe moeten gaan. Die boodschap laat de Meester door de vrouwen overbrengen aan de leerlingen, vertelt Matteüs (28:10).

"Maria, ga naar mijn broeders en zusters," zegt Jezus. En zij vertrekt direct. Johannes vertelt het.

"Maria uit Magdala ging naar de leerlingen en zei tegen hen: 'Ik heb de Heer gezien!' En ze vertelde alles wat hij tegen haar gezegd had." (vs. 18)

Maria gaat weer naar de leerlingen, nu niet meer als een wanhopige vrouw, maar als een boodschapper van goed nieuws. Het nieuws van de dag: "Jezus is opgestaan. Ik heb Hem gezien voor het lege graf. En dit heeft Hij gezegd." Zij wordt een 'engel' voor de leerlingen: overbrenger van goede tijding.

"De Heer is waarlijk opgestaan." Het graf is leeg, het lijkkleed is leeg.

Het station van het nieuwe leven is verlaten. Want Jezus vertrekt naar de Vader.
Het wordt weer stil in Josefs hof.
Amen.